Hukuk Bölümü 2008/352 E. , 2008/342 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) Madde 26

"İçtihat Metni"

Davacı : C. Akaryakıt İnş. Tarım Temizlik Güvenlik Hizmetleri

Pazarlama San. ve Tic. Ltd. Şti. Temsilen S.C.

Davalı : Niğde Valiliği

O L A Y : 10.5.2008 tarih ve 342349 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu idari para cezası tutanağı ile, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendi uyarınca davacı adına para cezası verilmiştir.

Davacı, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

NİĞDE SULH CEZA MAHKEMESİ; 27.5.2008 gün ve 2008/479 Müt. sayı ile, itiraz sahibinin Niğde Trafik Tescil Denetleme Şube Müdürlüğü'nün 10.5.2008 tarih ve 342349 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu idari para cezası tutanağına itiraz ettiği, özel kanunlarda açıkça belirtilmediği sürece idari para cezalarının görüm ve çözüm yerinin idari yargı olduğu, bir başka deyişle özel kanunlarda idari para cezalarına karşı görevli mahkemenin adli yargı olduğunun belirtilmesi durumunda bu davaların adli yargı merciince incelenebileceği, adli mahkemelerce görev hususunun yargılamanın her safhasında dikkate alınacağının kanun gereği olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun ilk halinde yer alan idari para cezalarına karşı idare mahkemelerine başvurulabileceğine ilişkin hüküm 5728 sayılı Yasa'nın 520. maddesi ile değiştirilmiş ise de, aynı Yasanın 519. maddesi ile 4925 sayılı Yasa'nın 27. maddesinin, "bu kanunda yazılı idari yaptırımlara mahalli mülki amir karar vermeye yetkilidir" şeklinde değiştirildiği, idarenin tüm eylem ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğu gibi idari para cezalarına ilişkin kararlara karşı da idare mahkemesine başvurulması gerektiği, kanunda açıkça adli yargının(sulh ceza mahkemesinin) görevli olduğunun belirtilmemesi halinde özel kanunlara ilişkin işlemlere karşı adli yargıya müracaat edilemeyeceği ve ayrıca 5326 sayılı Yasa'da hangi eylem ve işlemlerin sulh ceza mahkemesinin yetki ve görev alanına girdiği açıkça belirtildiğinden, bu yasada belirtilmeyen eylem ve işlemlerin sulh ceza mahkemesinin görev alanına girmediği, görevin kamu düzenine ilişkin olması nedeni ile itiraz edenin itirazına konu işleme karşı idare mahkemesinde dava açılmasının icap ettiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AKSARAY İDARE MAHKEMESİ; 1.7.2008 gün ve E:2008/432, K:2008/1184 sayı ile, davanın, davacının, yetki belgesi olmadan taşımacılık yaptığından bahisle 4925 sayılı Yasa'nın 26/1. maddesi uyarınca 5.000,00YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 10.5.2008 gün ve A-342349 sıra nolu idari para cezası tutanağının iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27. maddeleri ile, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 30. maddesinden söz ederek, dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirketin yetki belgesi bulunmadan taşıma yaptığından bahisle Niğde İli, Merkez Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü tarafından 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesinin A-l bendi uyarınca 5.000.-YTL idari para cezasıyla cezalandırılması üzerine söz konusu para cezasının iptali istemiyle Niğde Sulh Ceza Mahkemesi'nde dava açtığı, anılan Mahkemenin 27.5.2008 günlü ve 2008/479 müteferrik karar sayılı görev ret kararı üzerine Mahkemelerinde bu davanın açıldığının anlaşıldığı, 4925 sayılı Kanun'un ilk halinde yer alan idari para cezalarına karşı idare mahkemelerine başvurulabileceğine ilişkin hükmün, 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesi ile değiştirildiği ve 4925 sayılı Kanun kapsamında yer alan idari para cezalarına karşı idari yargı merciine başvurulabileceğine ilişkin hükmün 4925 sayılı Kanun'un 30. maddesinden çıkarıldığı ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun kapsamında verilen para cezalarına genel Kanun niteliğinde olan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun ilgili hükümlerinin uygulanması gerektiği, bu durumda, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca kesilen para cezalarının görüm ve çözüm yerinin 5326 sayılı Kanun'un 3. ve 27. maddeleri uyarınca sulh ceza mahkemeleri olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 17.11.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği...."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ

GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesinin (a) bendine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

10.7.2003 gün ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinin (a) bendinde, bu Kanunun; 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan taşıma işinde faaliyette bulunanlara beşmilyar lira, 5 inci maddesinin beşinci fıkrasına aykırı davranan taşımacılara beşyüzmilyon lira, 5 inci maddesinin altıncı fıkrasına göre taşıma hizmetini yapmaktan kaçınan taşımacılara dörtyüzmilyon lira, 5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davranarak bir taşımacının diğer bir taşımacının taşıma faaliyetini engellemesi halinde dörtmilyar lira para cezası verileceği kurala bağlanmış; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiştir. 5728 sayılı Kanun hükümleri 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Olayda, para cezasının kaldırılması istemiyle dava açılmış olup; 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda son haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterildiği durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılası gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Niğde Sulh Ceza Mahkemesi'nin 27.5.2008 gün ve 2008/479 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 17.11.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.